

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea legilor electorale prin introducerea votului pe liste de preferință

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea legilor electorale prin introducerea votului pe liste de preferință (b554/29.10.2024), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/4505/30.10.2024 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D1171/30.10.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, precum și modificarea și completarea Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată, cu modificările ulterioare. Potrivit Expunerii de motive, prin intervențiile legislative preconizate „se introduce sistemul votului pe liste de preferință, în sensul că în momentul în care alegătorul își exprimă votul pentru o anumită formațiune politică, va putea să își exprime și preferința pentru un candidat din cadrul listei formațiunii”.

2. Prin obiectul său de reglementare, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea prevederilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. În fapt, demersul legislativ vizează introducerea sistemului electoral proporțional cu scrutin de listă și **vot preferențial opțional**.

Semnalăm că modificarea sistemului electoral propusă prin prezentul proiect are impact asupra campaniei electorale, asupra exercitării votului de către alegători, precum și asupra procesului de numărare a voturilor.

Astfel, prevederea posibilității stabilirii ordinii candidaților pe liste **implică o competiție și între candidații** aceluiași partid, alianță politică, alianță electorală sau organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale. Prin urmare, pentru reglementarea acestui aspect este necesară intervenția dispozițiilor referitoare la **campania electorală**, cuprinse în legile a căror modificare și completare se preconizează, precum și asupra dispozițiilor Legii nr. 334/2006 privind **finanțarea** activității partidelor politice și a campaniilor electorale, cu modificările și completările ulterioare.

Referitor la impactul asupra exercitării votului de către cetățeni, este necesară evaluarea duratei medii pentru exercitarea votului de către alegători, în funcție de aceasta fiind de analizat în ce măsură ar fi necesară și revederea normelor referitoare la **numărul alegătorilor arondați la secțiile de votare**.

În ceea ce privește procesul de numărare a voturilor, este evident că modificarea sistemului electoral propusă ar determina ca operațiunile de numărare a voturilor și de atribuire a mandatelor să fie mai numeroase și mai complexe. Din această perspectivă, este de analizat necesitatea revederii dispozițiilor din actele normative de bază referitoare la constituirea birourilor electorale și a **numărului membrilor acestora**.

5. Distinct de lipsa reglementării aspectelor menționate mai sus, semnalăm că proiectul conține unele dispoziții care nu îndeplinesc cerințele de calitate a legii, prevăzute de normele de tehnică legislativă, așa cum vom menționa în continuare:

5.1. La art. I pct. 1, textele propuse pentru art. 61 alin. (4) - (6) din Legea nr. 208/2015, care descriu conținutul buletinului de vot, nu

sunt suficient de clare. Astfel, la norma propusă pentru teza I a alin. (4), textul ar trebui să se refere la patruleterele competitorilor electorali, nu ale candidaților.

Această observație este valabilă și pentru dispozițiile propuse la **art. II pct. 1**, referitoare la modificarea art. 58 alin. (1) - (4) din Legea nr. 115/2008.

5.2. La **art. I pct. 2**, textul propus pentru **art. 84 alin. (6)** din Legea nr. 208/2015 nu este suficient de clar. În acest sens, este necesară revederea sintagmei „sau în patrulaterul formațiunii”, având în vedere că patruleterele candidaților sunt, de asemenea, cuprinse în patrulaterul formațiunii politice.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, și pentru **art. II pct. 2**, în ceea ce privește norma propusă pentru **art. 85 alin. (2)** din Legea nr. 115/2015.

5.3. La **art. I**, proiectul ar fi trebuit să cuprindă și intervenții de modificare a dispozițiilor **art. 92 alin. (7) - (12)** din Legea nr. 208/2015, referitoare la procedura de numărare a voturilor.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, și pentru **art. II și III**, referitoare la modificarea și completarea Legii nr. 115/2015, respectiv a legii nr. 33/2007. În acest context, menționăm că modificările propuse la **art. II pct. 3** pentru art. 93 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 115/2015 și la **art. III pct. 6** pentru la art. 49 alin. (2) din Legea nr. 33/2007 nu sunt suficiente pentru reglementarea completă a procedurii de numărare și consemnare a voturilor.

5.4. La **art. I pct. 4**, la textul propus pentru art. 93 alin. (2) lit. h¹), norma nu asigură centralizarea corectă a rezultatelor votării. Astfel, procesul verbal încheiat de biroul electoral al secției de votare ar trebui să evidențieze atât numărul de voturi acordate listelor competitorilor electorali, cât și numărul de voturi preferențiale acordate candidaților propuși pe aceeași listă.

Din aceleași considerente, nici norma propusă la pct. 6, referitoare la completarea art. 95 alin. (2) cu lit. h¹) nu asigură corecta centralizare a voturilor. Astfel, pe lângă necesitatea evidențierii separate a numărului de voturi acordate listelor competitorilor electorali și a numărului de voturi preferențiale acordate candidaților propuși pe aceeași listă, procesul verbal încheiat de biroul electoral de circumscripție ar trebui să conțină și o rubrică în care să se stabilească **ordinea candidaților pe listele fiecărui competitor electoral**, rezultată în urma votării.

Observațiile sunt valabile, în mod corespunzător, și pentru normele propuse la **art. II pct. 7 și 8**, respectiv la **art. III pct. 7 și 8**.

6. Având în vedere observațiile de mai sus, constatăm că proiectul nu reglementează toate aspectele care decurg din modificarea sistemului electoral sau, după caz, le reglementează insuficient, și nu respectă cerințele de claritate și precizie impuse de normele de tehnică legislativă, afectării exercitării drepturilor fundamentale de vot și de a fi ales.

Astfel, potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „Soluțiile legislative preconizate prin proiectul de act normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare pentru a se evita lacunele legislative”. De asemenea, potrivit art. 8 alin. (4) teza întâi din Legea nr. 24/2000, „textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce”, iar potrivit art. 36 alin. (1) din aceeași lege, „actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie”.

Menționăm că, în jurisprudența sa, de exemplu, prin Decizia nr. 214/2019, Curtea Constituțională a reținut că „Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, (...) prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.”

Prin urmare proiectul este susceptibil de încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, referitoare la obligativitatea respectării legii, precum și a dispozițiilor art. 36 și 37 din Constituție.

*

* *

Față de cele de mai sus, proiectul nu poate fi promovat în forma propusă.

PREȘEDINTE

Florin IORBAACHE

București

Nr. 1176/21.11.2024